

Synthesis of External Quality Evaluation Reports, Buditpatanasilpa Institute, Colleges of Dramatic Arts and Colleges of Fine Arts under the Fine Arts Department, the Ministry of Culture¹

Porntip Andhivarothai, et al²

ABSTRACT

This research is aimed to analyze and synthesize the results of the 16 external quality evaluation reports of Buditpatanasilpa Institute, Colleges of Dramatic Arts and Colleges of Fine Arts, evaluated by ONESQA and to make suggestions as guidelines for educational policy and budget allocation for their administration and management. The research process has the following steps: study the documents of quality assurance, analyze and synthesize the data from the 16 external quality evaluation reports, present the evaluation results at the meeting of external evaluators from ONESQA for approval, additional ideas and suggestions in the policy aspect, conclude all data to be presented. Then, the summary and conclusion of the total evaluation were completed. As for the analysis of data, the quantitative data were digested from the distributed documents into frequencies and percentage. The qualitative data derived from various persons were analyzed inductively.

*The finding is presented as follows: 1) **Buditpatanasilpa Institute** functions to operate the undergraduate education level and supervise 12 Colleges of Dramatic Arts and 3 Colleges of Fine Arts. In academic year 2003, Buditpatanasilpa Institute had 8.52% of permanent teachers and 91.48% of guest teachers. In academic year 2004, the curriculum was applied in 9 rural Colleges of Dramatic Arts. The number of teachers remained the same. There was also the supportive team of 29.92% of teachers from Colleges of Dramatic Arts and Colleges of Fine Arts and 62.88% of guest teachers and experts. Most teachers have Master Degree's educational background. The student enrollment is 655. The overall proportion of the teachers and students is 1 : 3. It is concluded that the external quality evaluation of the higher education level shows that the standard of the academic services has the most remarkable positive achievement. However, the standard of the educational support needs urgent improvement. Besides, the academic work and research findings should be more highly and urgently developed and publicized to meet the standard of research and inventive works. 2) **Colleges of Dramatic Arts** show that the number of the total personnel of the colleges is 1,233 - 70.4% administrators and teachers, mostly having a Bachelor's degree. The average proportion of general and vocational education is 1 : 2. The student enrollment is 8,312. The proportion of the teachers and students is 1 : 10. The conclusion of the external quality evaluation shows that the standards of the academic services are the most prominent. However, the standard of the supportive aspect for the learning urgently needs development. 3) **Colleges of Fine Arts** share the total number of personnel as 220 - 75% administrators and teachers, mostly posted on the Lad Krabang campus. The student enrollment is 1,301. The overall proportion of teachers and students is 1 : 8. The conclusion of the external quality evaluation shows that the standard of the graduates is the most prominent. Regarding the quality assurance, most teachers are enthusiastic to know the accurate directions to develop their colleges. The standard of the educational support should be further developed. Suggestions for overall development: The management should clearly indicate the mission, objectives and directions for producing graduates. The system and administrative structure should change the roles, duties and the policy framework of the administrative stream. There must be a revision for the career path to high positions ranging from directors of college, which should be reliable, clear and transparent. As for suggestions in the policy aspects, the Ministry of Culture should set a clear educational policy in art and culture which emphasizes each institute to be a specific purpose college. The institute should urgently plan and develop the allocation of personnel to meet the job description and to solve the lack of personnel in specific fields. Besides, the directions of the future development of all 16 institutes should serve as the main institutes of the national art and culture in order to maintain eternal Thainess, focusing on producing graduates or artists who are outstanding in art both in the aspect of knowledge and skill to be accepted in the national as well international level.*

¹ supported by Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) - ONESQA

² Group Captain Arvuth Ngoenchuklin, Sirichaicharn Fahchumroon, Dilok Dilakanon, Wirach Wannaratn and Tip Nilanopakhun

การสังเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์และ วิทยาลัยช่างศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม¹

พรทิพย์ อ้นทิวโรทัย และคณะ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินตามรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ จำนวน 16 แห่งที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานของสถาบันทั้ง 16 แห่ง วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านครู นักเรียนและงบประมาณรวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รวม 16 ฉบับ 2) จัดประชุมร่วมกับคณะผู้ประเมินคุณภาพภายนอกจาก ส.ม.ศ. 4 คน รวม 10 คน เพื่อพิจารณาข้อสรุปผลการประเมิน 3) จัดประชุมร่วมกับคณะผู้ทรงคุณวุฒิ 16 คน รวม 21 คน เพื่อพิจารณาผลการสังเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะ 4) สรุปภาพรวม ทิศทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากเอกสารใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากบุคคลต่าง ๆ นำมาสร้างข้อสรุปอุปนัยแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) **สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์** จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีพร้อมกับดูแลวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง และวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง ในปีการศึกษา 2546 มีอาจารย์ประจำร้อยละ 8.52 และอาจารย์พิเศษร้อยละ 91.48 ในปีการศึกษา 2547 ได้ขยายการเปิดหลักสูตรไปยังวิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาค 9 แห่ง พบว่า มีจำนวนอาจารย์ประจำเท่าเดิม แต่มีอาจารย์สนับสนุนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ ร้อยละ 29.92 และยังมีคณาจารย์พิเศษและผู้เชี่ยวชาญอีกร้อยละ 62.88 อาจารย์ประจำส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 655 คน สัดส่วนอาจารย์ทั้งหมดต่อนักศึกษาในภาพรวม 1 : 3 ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานด้านการบริการวิชาการอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ควรจะต้องปรับปรุงพัฒนามากที่สุด และด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์จำเป็นต้องเร่งพัฒนา ผลิตและเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยมากขึ้น 2) **กลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์** มีบุคลากรทั้งหมด 1,233 คน เป็นผู้บริหารและครูร้อยละ 70.4 ครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี สัดส่วนเฉลี่ยครูสายสามัญต่อครูสายวิชาชีพ 1 : 2 มีนักเรียนทั้งหมด 8,312 คน สัดส่วนครูต่อนักเรียนทั้งหมด 1 : 10 ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานด้านการบริการวิชาการอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ควรจะต้องพัฒนามากที่สุด 3) **กลุ่มวิทยาลัยช่างศิลป์** มีบุคลากรทั้งหมด 220 คน เป็นผู้บริหารและครูร้อยละ 75 ซึ่งส่วนใหญ่ประจำอยู่ที่ลาดกระบัง มีนักศึกษาทั้งสิ้น 1,301 คน สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาในภาพรวม 1 : 8 ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานด้านผู้จบการศึกษาอยู่ในระดับสูงสุด ส่วนด้านการประกันคุณภาพ อาจารย์ส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและต้องการทราบทิศทางการพัฒนาวิทยาลัยที่ชัดเจน และด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ควรจะต้องพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในภาพรวม ควรกำหนดภารกิจ เป้าหมาย และทิศทางในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจน ควรปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และกรอบนโยบายใหม่ในสายการบริหารงาน ทบทวนเส้นทางการตั้งแต่ผู้อำนวยการวิทยาลัยให้เข้มแข็ง ชัดเจนและโปร่งใส ในเชิงนโยบาย กระทรวงวัฒนธรรมควรกำหนดนโยบายที่มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นวิทยาลัยเฉพาะทาง ควรเร่งวางแผนและปรับปรุงอัตรากำลังคนให้เหมาะสมกับภาระงานและเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครูเฉพาะทางซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วน ส่วนทิศทางการพัฒนาในอนาคตของสถาบันทั้ง 16 แห่ง ควรเป็นสถาบันหลักทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติเพื่อคงความเป็นไทยที่ยั่งยืน มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตหรือศิลปินสู่ความเป็นเลิศทางด้านศิลปะทั้งศาสตร์และศิลป์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

¹ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

² นาวาอากาศเอกอาวุธ เงินชูกลิ่น สิริชัยชาญ พิทักษ์บุญ ดิลก ดิลกานนท์ วิรัช วรรัตนันต์ และทิพย์ นิลนพคุณ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน โดยกำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา และมีอำนาจหน้าที่เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปี ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงบประมาณ เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและการจัดงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่ผลงานดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ในปี 2548 สมศ. ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 1 แห่ง วิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง และวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง รวมทั้งสิ้น 16 แห่ง จึงควรมีการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันดังกล่าว เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินตามรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ จำนวน 16 แห่งที่ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายทางการศึกษา และแนวทางการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการดำเนินงานของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์

วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ 1) แบ่งการวิเคราะห์เอกสารออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ และกลุ่มวิทยาลัยช่างศิลป์ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านครู นักเรียนและงบประมาณ รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ จำนวน 1 ฉบับ และระดับอาชีวศึกษา 8 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ จำนวน 15 ฉบับ รวม 16 ฉบับ 2) จัดประชุมร่วมกับคณะผู้ประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ที่เคยตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ทั้ง 16 แห่ง จำนวน 4 คน รวม 10 คน เพื่อพิจารณาข้อสรุปผลการประเมิน พร้อมกับรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยใช้แบบบันทึกความเห็น 3) จัดประชุมร่วมกับคณะผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 16 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารต้นสังกัด ผู้บริหารสถานศึกษา นักวิชาการ รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวม 21 คน เพื่อพิจารณาผลการสังเคราะห์ เสนอ

ความเห็น และให้ข้อเสนอแนะ 4) สรุปภาพรวม ทิศทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากเอกสารใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากบุคคลต่าง ๆ นำมาสร้างข้อสรุปอุปนัยแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย แยกเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก แบ่งเป็น 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1.1 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตั้งอยู่ในบริเวณวังหน้า กรุงเทพมหานคร ได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ร่วมกับดูแลวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง และวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง เป็นศูนย์กลางทางศิลปะชั้นนำของชาติและนานาชาติ ปัจจุบันเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 2 ปี และปริญญาตรี 4-5 ปี ทางด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ ทั้งไทยและสากล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในปีการศึกษา 2546 ด้านจำนวนอาจารย์ พบว่า มีอาจารย์ประจำ 19 คน (ร้อยละ 8.52) และอาจารย์พิเศษ 204 คน (ร้อยละ 91.48) โดยคณะศิลปศึกษามีจำนวนอาจารย์มากที่สุด 83 คน ในปีการศึกษา 2547 มีการขยายการเปิดหลักสูตรไปยังวิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาค จำนวน 9 แห่ง พบว่า จำนวนอาจารย์ประจำเท่าเดิม แต่มีอาจารย์สนับสนุนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ 79 คน (ร้อยละ 29.92) และยังมีคณาจารย์พิเศษและผู้เชี่ยวชาญอีก 166 คน (ร้อยละ 62.88) อาจารย์ประจำส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท และมีวุฒิปริญญาเอก 1 คน

ด้านจำนวนนักศึกษา พบว่า มีทั้งหมด 655 คน คณะศิลปศึกษามีนักศึกษามากที่สุด 295 คน (ร้อยละ 45.04) คณะศิลปนาฏดุริยางค์มีนักศึกษาน้อยที่สุด 92 คน (ร้อยละ 14.05) ส่วนในระดับสาขาวิชา พบว่า นาฏศิลป์ไทยศึกษา มีนักศึกษามากที่สุด 102 คน (ร้อยละ 15.57) และนาฏศิลป์สากลศึกษา มีนักศึกษาน้อยที่สุดเพียง 1 คน (ร้อยละ 0.15)

ด้านสัดส่วนอาจารย์ทั้งหมดต่อนักศึกษาในภาพรวม 1 : 3 สัดส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษา 1 : 34 คณะศิลปศึกษามีสัดส่วนต่ำที่สุด 1 : 27 และคณะศิลปวิจารณ์มีสัดส่วนสูงที่สุด 1 : 54 ซึ่งโดยทั่วไปควรจะมีสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา 1 : 8-15 ด้านสัดส่วนอาจารย์พิเศษต่อนักศึกษาในภาพรวม 1 : 3 คณะศิลปนาฏดุริยางค์มีสัดส่วนต่ำที่สุด 1 : 1 นอกจากนี้ พบว่าสาขาวิชา

คิดศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากลศึกษา และดนตรีคีตศิลป์สากลศึกษา ไม่มีอาจารย์ประจำ มีแต่อาจารย์พิเศษเท่านั้น

ด้านงบประมาณ ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2546 รวมทั้งสิ้น 18,640,230 บาท ส่วนรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ปรากฏข้อมูลที่สมบูรณ์แน่ชัด

ด้านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ตามมาตรฐาน 8 มาตรฐาน 28 ตัว บ่งชี้ สรุปภาพรวม พบว่า ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานด้านการบริการวิชาการอยู่ในระดับสูงที่สุด เพราะเป็นแหล่งรวมผู้มีความรู้ ความสามารถสูงในทุกสาขาวิชา จึงสามารถให้บริการวิชาการแก่ ชุมชนอย่างกว้างขวาง ทั้งระดับท้องถิ่น ในประเทศ และต่างประเทศ ครอบคลุมเป็นเลิศทางด้าน นาฏศิลป์และดนตรีตามการรับรู้ของสังคม ส่วนมาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ควรจะต้อง ปรับปรุงพัฒนามากที่สุด เพราะยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา อันเนื่องจากหลายสาเหตุ อาทิ ขาดแคลนอัตรากำลังอาจารย์ประจำ แต่มีอาจารย์พิเศษช่วยสอนจำนวนมาก และบางสาขาวิชา ไม่มีอาจารย์ประจำเลย ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านนี้ ไม่มีอาคารสถานที่ของตนเองในกรุงเทพฯ (สถานที่ที่ตั้งสถาบันอย่างเป็นทางการอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีแต่ยังไม่ได้ใช้) สภาพอาคารเรียนไม่ได้ มาตรฐานกับการเรียนการสอนวิชาชีพเฉพาะ นอกจากนั้นมาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ จำเป็นจะต้องพัฒนาอย่างยิ่ง เพราะเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อมุ่งให้เป็นแหล่ง การเรียนรู้ชั้นนำของประเทศและแหล่งอ้างอิงที่สำคัญของชาติ ทางด้านช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดนตรีได้

1.2 กลุ่มวิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ถือเป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรก ของไทยที่จัดการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีทั้งไทยและสากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ (กรุงเทพฯ) ได้ก่อตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 ต่อมาได้จัดตั้งวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค อีก 11 แห่ง เรียกชื่อว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์ ตามด้วยชื่อจังหวัดที่ตั้ง รวมทั้งสิ้น 12 แห่ง ครั้นถึงปี พ.ศ. 2545 วิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง ได้โอนย้ายไปอยู่ในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม จนถึงปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง ในปีการศึกษา 2546 ด้านจำนวนครู พบว่า ในภาพรวมวิทยาลัยนาฏศิลป์ มีบุคลากรทั้งสิ้น 1,233 คน เป็น ผู้บริหารและครู 868 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 ของบุคลากรทั้งหมด และครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี (ร้อยละ 77.7) และเป็นครูสายวิชาชีพ (ร้อยละ 65.1) นอกนั้นเป็นครูสายสามัญ (ร้อยละ 31.5) สัดส่วนเฉลี่ยครูสายสามัญต่อครูสายวิชาชีพ 1 : 2

ด้านจำนวนนักเรียน ในภาพรวมมีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 8,312 คน ส่วนใหญ่เป็น นักเรียนระดับชั้นต้น (ร้อยละ 49.6) ซึ่งอยู่ในภาควิชานาฏศิลป์ไทยมากที่สุด (ร้อยละ 68.7) และ อยู่ในภาควิชาศิลปสากลน้อยที่สุด (ร้อยละ 7)

ด้านสัดส่วนครูต่อนักเรียน ในภาพรวม สัดส่วนครูต่อนักเรียนทั้งหมด 1 : 10 สัดส่วนครูต่อนักเรียน สายสามัญ 1 : 32 และสายวิชาชีพ 1 : 15 สัดส่วนครูต่อนักเรียนในภาคศึกษานาฏศิลป์ไทยสูงที่สุด 1 : 20 ต่ำที่สุด คือ ดุริยางค์ไทย 1 : 9

ด้านงบประมาณ ข้อมูลบางส่วนที่ได้จากรายงานไม่ครบและไม่ชัดเจนหลายแห่ง งบประมาณต้องบทั้งหมด ต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 35.2 และสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 85.7 ส่วนงบประมาณต่อหัวซึ่งหักงบครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างแล้ว ต่ำสุด 15,396 บาท/คน และสูงสุด 43,654 บาท/คน ในส่วนห้องสมุด คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนต่ำสุด 17 บาท/คน และสูงสุด 2,063 บาท/คน งบการซ่อมบำรุง ต่ำสุด 196 บาท/คน และสูงสุด 4,627 บาท/คน งบวัสดุ ต่ำสุด 139 บาท/คน และสูงสุด 4,306 บาท/คน ส่วนค่าใช้จ่ายเมื่อคิดค่าเสื่อมราคาต่อนักเรียน ต่ำสุด 868 บาท/คน และสูงสุด 18,719 บาท/คน

ด้านการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอาชีวศึกษา ตามมาตรฐาน 8 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ สรุปภาพรวม พบว่า ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานด้านการบริการวิชาการอยู่ในระดับสูงที่สุด จนเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถให้บริการแก่ชุมชนทางด้านศิลปวัฒนธรรมทุกรูปแบบและทุกระดับอย่างกว้างขวาง ส่วนมาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ควรจะต้องพัฒนามากที่สุด เพราะขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอกับความจำเป็นและความต้องการของผู้ใช้ จุดเด่นของวิทยาลัยทุกแห่ง คือ ผู้จบการศึกษามีความเป็นศิลปินมืออาชีพทางการแสดง มีบุคลิกภาพดีแตกต่างจากผู้เรียนในสถาบันอื่นอย่างเห็นได้ชัด และวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งสามารถสร้างสรรค์ชุดการแสดงที่โดดเด่นออกเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอ ส่วนจุดที่ควรพัฒนา คือ อัตรากำลังครูบางสาขาวิชาขาดแคลนมาก การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การผลิตผลงานวิจัย และระบบฐานข้อมูล

1.3 กลุ่มวิทยาลัยช่างศิลป์

ในปีการศึกษา 2546 วิทยาลัยช่างศิลป์ทั้ง 3 แห่งมีบุคลากรทั้งสิ้น 220 คน เป็นผู้บริหารและครู 165 คน (ร้อยละ 75) ซึ่งส่วนใหญ่ประจำอยู่ที่ลาดกระบัง (ร้อยละ 64.85) มีจำนวนผู้เรียนทั้งสิ้น 1,301 คน สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาในภาพรวม 1 : 8 ด้านงบประมาณวัสดุฝึก พบว่าวิทยาลัยช่างศิลป์ (ลาดกระบัง) จัดสรรงบน้อยที่สุด ซึ่งวิทยาลัยช่างศิลป์อื่นจะจัดสรรไว้ประมาณครึ่งหนึ่งของงบดำเนินการทั้งหมด ส่วนพื้นที่เพื่อการเรียนการสอนมีพอเพียง เครื่องมือเครื่องใช้และอาคารสถานที่ยังใช้ไม่สมประโยชน์

สรุปผลการประเมินภายนอกระดับอาชีวศึกษา (8 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานด้านผู้จบการศึกษามีอยู่ในระดับสูงที่สุด ผู้จบการศึกษามีความรู้และทักษะในวิชาชีพด้านศิลปะเป็นอย่างดีสามารถศึกษาต่อในระดับสูงหรือออกไปประกอบอาชีพอิสระได้

ด้านการประกันคุณภาพ มีความพยายามในการสร้างความเข้าใจในระบบและใฝ่รู้เพื่อแสวงหาจุดเด่นจุดที่ควรพัฒนา และแนวทางในการพัฒนา มีวัฒนธรรมการประกันคุณภาพเกิดขึ้นในองค์กร ส่วนมาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ควรจะต้องพัฒนาต่อไป แม้ว่าพื้นที่เพื่อการเรียนการสอนมีพอเพียง แต่เครื่องมือเครื่องใช้และอาคารสถานที่ยังใช้ได้ไม่คุ้มค่าเต็มที่

2. ภาพรวมความสำเร็จ การจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมของสถานศึกษาทั้ง 16 แห่ง ในปีการศึกษา 2546 มุ่งเน้นการอนุรักษ์ตามแบบที่เคยปฏิบัติกันมา สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการก่อตั้งสถาบันเหล่านี้และประสบความสำเร็จอย่างมากในการให้บริการวิชาการทางด้านนี้ทุกรูปแบบทุกระดับ และอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่นให้แก่สถาบันได้ เพราะแต่ละสถาบันเป็นแหล่งรวมผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถเป็นที่อ้างอิงของชาติได้ทางด้านศิลปะหลากหลายสาขา นอกจากนี้ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับปริญญาตรี มีความสามารถและทักษะในวิชาชีพสูง มีคุณลักษณะเด่นที่ตรงแบบไทย เป็นที่ต้องการมากของสถานศึกษาที่รับเข้าศึกษาต่อ และเป็นที่ยังพอใจของผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเชื่อมั่นในความสามารถระดับมืออาชีพ แต่ผลสำเร็จตามปรัชญาที่มุ่งสร้างศาสตร์แห่งศิลป์นั้นยังไม่เป็นที่เด่นชัดนัก แม้จะมีงานสร้างสรรค์ด้านการแสดงอยู่จำนวนมาก แต่มีผลงานวิชาการและผลงานวิจัยจำนวนน้อย

นอกจากนั้น ในปีการศึกษา 2547 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เริ่มขยายการผลิตบัณฑิตในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ครู 5 ปี) ร่วมกับวิทยาลัยนาฏศิลปภูมิภาค 9 แห่ง โดยที่ทุกแห่งยังไม่มีความพร้อมเพียงพอทางด้านบุคลากร สถานที่ งบประมาณ และที่สำคัญไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา แม้จะสามารถผลิตบัณฑิตเชิงปริมาณเพิ่มขึ้น แต่ในเชิงคุณภาพ การศึกษาไม่สามารถควบคุมดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันได้ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามนโยบายนี้อาจจะไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร จำเป็นต้องติดตามผลการดำเนินงานและคุณภาพของบัณฑิตที่ประกอบวิชาชีพครูต่อไป

อีกประการหนึ่ง การเปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) ซึ่งมีจำนวนสาขาวิชามากกว่าหลักสูตรศิลปบัณฑิต (4 ปี) แม้จะเป็นไปตามพันธกิจของสถาบันที่จัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตด้านศิลปะและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่อาจจะทำให้เกิดความไขว้เขวว่าสถาบันต้องการผลิตครูมากกว่าศิลปินที่เป็นเลิศทางศิลปะ และอาจจะไม่สอดคล้องกับรากฐานของการก่อตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ต้องการเน้นผลิตศิลปินมากกว่าผลิตครู จึงควรจะต้องทบทวนนโยบายด้านนี้ และต้องคำนึงถึงพันธกิจในการผลิตบุคลากรด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์นับว่าประสบความสำเร็จอย่างดีเรื่อยมา แต่เมื่อมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2546 ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นต้น

และชั้นกลางและความต่อเนื่องของหลักสูตรทุกระดับชั้น และในปี พ.ศ. 2547 วิทยาลัยหลายแห่งไม่เปิดสอนหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นสูงซึ่งเคยเปิดสอนมายาวนานและเปิดสอนระดับปริญญาตรีแทน โดยที่ยังไม่มีพร้อมเพียงพอ จึงจำเป็นต้องทบทวนการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาลัยมากกว่านี้

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยช่างศิลป์สอดคล้องกับแนวคิดเดิมที่ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้กำหนดให้โรงเรียนช่างศิลป์ทำหน้าที่เป็นโรงเรียนเตรียมคนสู่มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยศิลปากร ตามหลักสูตรระดับ ศ.ปวช. ภายหลังวิทยาลัยช่างศิลป์ได้เปิดหลักสูตรระดับ ศ.ปวส. เพื่อเตรียมคนสู่อาชีพ คุณภาพการเรียนการสอนควรได้รับการพิจารณาปรับให้เข้มข้นมากขึ้น เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3. ข้อเสนอแนะและทิศทางการพัฒนา โดยภาพรวม

3.1 พันธกิจ ควรกำหนดภารกิจ เป้าหมาย และทิศทางในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจน นอกจากนี้มุ่งผลิตศิลปินที่มีความเป็นเลิศขั้นเยี่ยมแล้ว ควรคำนึงถึงการผลิตบุคลากรครู นักวิชาการ และนักวิชาชีพทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้ครบถ้วน เพราะทุกฝ่ายจำเป็นต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม และกำลังเป็นที่ต้องการของตลาด

3.2 ระบบและโครงสร้างการบริหาร ควรปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และกรอบนโยบายใหม่ในสายการบริหารงาน โดยมีสำนักอธิการ สำนักงานบัณฑิตศึกษา สำนักงานวิทยาลัยนาฏศิลป์ สำนักงานวิทยาลัยช่างศิลป์ รับผิดชอบแต่ละส่วนโดยมีฐานะที่เท่าเทียมกัน ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการบริหารและเป็นการบริหารในเชิงรุก ควรวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ จัดสรรอัตรากำลังให้เพียงพอ จัดวางระบบการเงินและงบประมาณให้มีความคล่องตัว นอกจากนี้ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ เป็นลำดับแรก

3.3 ระบบการบริหารจัดการ ทบทวนเส้นทางสู่ผู้บริหารตั้งแต่ผู้อำนวยการวิทยาลัยให้เข้มแข็ง ชัดเจน และโปร่งใส และวางแผนอบรมพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมเป็นผู้บริหารที่ดีต่อไป พร้อมทั้งปรับกฎระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการบริหารจัดการและถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันทุกแห่ง

3.4 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ รวมทั้งควรพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของแต่ละสถาบันที่เน้นเอกลักษณ์ในวิชาชีพของตน หรือสอดคล้องกับธรรมชาติของวิทยาลัยที่เน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และเพิ่มค่าน้ำหนักตามความเหมาะสม

3.5 ระบบการบริหารหลักสูตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต้องเร่งปรับองค์ประกอบต่างๆ ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของ สกอ. พร้อมกับทบทวน พันธกิจและ โครงสร้างหลักสูตรทั้งหมด โดยยึดหลัก “เยาว์วัย ยาวนาน และต่อเนื่อง” และควรใช้เครือข่ายหรือ หน่วยงานต่าง ๆ ของกรมศิลปากรที่มีอยู่หลากหลายให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า

3.6 ระบบการบริการวิชาการหรืองานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ควรเร่งผลิตผลงาน วิชาการและผลงานวิจัยออกเผยแพร่มากขึ้น พร้อมกับจัดทำฐานข้อมูลด้านนี้ไว้ด้วย

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับชาติต่อการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ไทย

4.1 กระทรวงวัฒนธรรมในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดนโยบายจัดการ ศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมที่มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นวิทยาลัยเฉพาะทาง เช่นเดียวกับนานา อารยประเทศที่ได้ยกย่องเขตศิลปวัฒนธรรมประจำชาติให้เป็นสำนักวิชาเฉพาะทาง หรือ “Academy” ที่มีการบริหารจัดการที่คล่องตัว มีอัตลักษณ์ของสถาบันที่ต้องผลิตศิลปินชั้นนำของชาติในแต่ละ สาขาให้เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยระดมสรรพกำลังและงบประมาณอย่าง เต็มที่และทั่วถึง

4.2 ควรเร่งวางแผนและปรับปรุงอัตรากำลังคน ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ให้เหมาะสมกับภาระงาน และเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครูเฉพาะทางซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วน

4.3 ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปะและ วัฒนธรรมบูรณาการเข้ากับงานวิจัย

4.4 ควรเร่งรัดการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ชุมชน และ สังคม เพื่อให้ประชาชนเกิดสำนึกรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.5 ควรเร่งรัดการสร้างความชัดเจนและความเข้มแข็งของการประกันคุณภาพภายใน ให้เกิดรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างชัดเจนด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มสาขาวิชาด้านศิลปะ และวัฒนธรรม

4.6 ควรเร่งรัดพัฒนางานด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่เกิดผลกระทบต่อสังคม ในภาพกว้างและพัฒนาเข้าสู่เวทีระดับสากล

4.7 ควรมีการติดตามผลด้านคุณภาพของบัณฑิตที่ประกอบวิชาชีพศิลปินกับวิชาชีพครู

กล่าวโดยสรุป ทิศทางการพัฒนาในอนาคตของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัย นาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ ควรเป็นสถาบันหลักทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติเพื่อคงความ เป็นไทยที่ยั่งยืน มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตหรือศิลปินสู่ความเป็นเลิศทางด้านศิลปะทั้งศาสตร์และศิลป์ให้ เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ควรพัฒนาวิชาการและวิชาชีพเฉพาะด้วยกระบวนการ

วิจัย เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ชั้นนำของประเทศและแหล่งอ้างอิงที่สำคัญของชาติทางด้าน
ช่างศิลป์ นาฏศิลป์ และดนตรีได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยได้จัดประชุมร่วมกับคณะผู้ประเมินภายนอก แล้วนำ
ข้อคิดเห็นที่หลากหลายมุมมองมาปรับปรุงแก้ไขร่างการสังเคราะห์รายงานการประเมินคุณภาพ
ภายนอก ทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะสร้างความ
เข้าใจอันดีร่วมกัน และเป็นสิ่งที่ท้าทายในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 16 แห่ง ไปในแนวทางที่
พึงประสงค์

2. อัตรากำลังครู จากผลการวิจัย พบว่า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีอาจารย์ประจำ 19 คน
อาจารย์พิเศษ 204 คน ในภาพรวม สัดส่วนอาจารย์ทั้งหมดต่อนักศึกษา 1 : 3 แต่สัดส่วนอาจารย์
ประจำต่อนักศึกษา 1 : 34 แสดงให้เห็นว่า อัตรากำลังครูประจำ โดยเฉพาะสายวิชาชีพขาดแคลน
มาก จำเป็นต้องจ้างอาจารย์พิเศษจำนวนมากกว่าหลายเท่า เพื่อคงความเป็นเลิศทางด้านช่างศิลป์
นาฏศิลป์และดนตรีไว้

สำหรับวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง สัดส่วนครูทั้งหมดต่อนักเรียน 1 : 10 สัดส่วนครู
สายสามัญต่อนักเรียน 1 : 32 สัดส่วนครูสายวิชาชีพต่อนักเรียน 1 : 15 จะเห็นได้ว่า ในภาพรวม
อัตรากำลังครูค่อนข้างเหมาะสม แต่ในสภาพความเป็นจริง วิทยาลัยทุกแห่งยังขาดแคลนอัตราครู
หลายอัตรา ดังจะเห็นได้จากส่วนใหญ่ครูสายสามัญแต่ละคนต้องรับผิดชอบนักเรียนนักศึกษาทั้ง
3 ระดับ ครูนาฏศิลป์ไทยและดุริยางค์ไทยสอนคนละ 2 ระดับชั้น ทั้งภาคเช้าภาคบ่าย และแยกย่อย
ตามสาขาวิชาที่ถนัด การที่มีครูไม่ครบทุกชั้นเรียน ทำให้ครูคนเดียวต้องสอนควบ 2 ชั้นเรียนใน
คาบเรียนเดียวกัน ซึ่งเป็นการสอนที่ทับซ้อน และในบางสาขาไม่มีครูวิชาชีพเฉพาะที่ตรงกับเครื่องมือ
ได้แก่ ระนาดทุ้ม ขิม ซอสามสาย เปียโน ทروมโบน ดังนั้นจำเป็นต้องใช้ครู เครื่องมืออื่นสอนแทน
โดยเฉพาะสาขา ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน มักไม่มีครูประจำ มีแต่ครูอัตราจ้าง การจัดการเรียน
การสอนในสภาพดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับหลักการผลิตศิลปินและครูศิลปะที่เป็นเลิศทางด้านเหล่านี้
ดังนั้น ควรมีการคำนวณรายละเอียด จำแนกแยกย่อยตามแต่ละสาขา เพื่อให้เห็นอัตรากำลังครูที่สอน
ตรงตามสาขาวิชาและจำนวนอัตราที่มีอยู่แท้จริง

จากการสัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์และดนตรีเห็นว่าการเรียนแบบตัวต่อตัวนั้นดีที่สุด และถ้าวิทยาลัยต้องการความเป็นเลิศทางด้านนี้ สักส่วนครูต่อนักเรียนควรจะเป็นดังนี้

โขน	1 : 2-8	ต่อสาขา (พระ, ยักษ์, ลิง) ต่อชั้นเรียน ทุกระดับ
ละคร	1 : 2-8	ต่อสาขา (พระ, นาง) ต่อชั้นเรียนนาฏศิลป์ชั้นสูง
	1 : 9-15	ต่อสาขา (พระ, นาง) ต่อชั้นเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้น
	1 : 9-15	ต่อสาขา (พระ, นาง) ต่อชั้นเรียนนาฏศิลป์ชั้นกลาง
ดนตรี	1 : 2-8	ต่อเครื่องมือ ต่อชั้นเรียน ทุกระดับ
คีตศิลป์	1 : 2-8	ต่อชั้นเรียน ทุกระดับ

นอกเหนือจากการะงานสอนแล้ว ครูต้องรับผิดชอบภาระงานด้านอื่น ๆ แทนบุคลากรสายสนับสนุนซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้วด้วย ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรมจึงควรเร่งพิจารณาแก้ปัญหาอัตรากำลังบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

สำหรับวิทยาลัยช่างศิลป์ทั้ง 3 แห่ง สักส่วนครูต่อนักศึกษาในภาพรวมเฉลี่ย 1 : 8 โดย นครศรีธรรมราช 1 : 10 ลาดกระบัง 1 : 9 และสุพรรณบุรี 1 : 5 จะเห็นว่ามีส่วนค่อนข้างต่ำ กล่าวคือครูดูแลรับผิดชอบจำนวนนักเรียนน้อย แต่ถ้าพิจารณาสัดส่วนครูต่อนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ข้อมูลที่ได้รับรายงานไม่สมบูรณ์และไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะวิเคราะห์ได้ ดังนั้น จึงควรมีการสำรวจอัตรากำลังครูที่สอนตรงตามสาขาวิชา และอาจจะต้องพิจารณาเพิ่มภาระงานให้เหมาะสมทั้งทางด้านผลงานวิจัย การประดิษฐ์คิดค้น ตลอดจนการบริการวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในวิชาชีพ รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาตำแหน่งวิชาการและคุณวุฒิเพิ่มขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา

3. ข้อสังเกตเกี่ยวกับสัดส่วนจำนวนชั่วโมงเรียนสายสามัญกับสายวิชาชีพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามมาตรฐานด้านการเรียนรู้ หลักสูตรใหม่ ปวช. ปีที่ 1 สายสามัญมีชั่วโมงเรียนลดน้อยลงกว่าหลักสูตรเดิม ทั้ง ๆ ที่พื้นฐานความรู้สามัญของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ค่อนข้างอ่อนอยู่แล้วเมื่อเทียบกับโรงเรียนสามัญอื่น ๆ ส่งผลให้คุณภาพการเรียนการสอนวิชาสามัญลดลงไปอีกเมื่อเทียบกับสายวิชาชีพ มีจำนวนชั่วโมงเรียนปฏิบัติมากกว่าสายสามัญ ทั้ง ๆ ที่สายวิชาชีพเฉพาะมีความแข็งแกร่งสูงมาก จนเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่ามีความเป็นมืออาชีพ แต่หลักสูตรได้ปรับเปลี่ยนเพิ่มชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติมากขึ้นไปอีก และถ้านับรวมชั่วโมงในการฝึกซ้อมและออกไปแสดงตามที่ต่าง ๆ ด้วยแล้ว ยิ่งจะมีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติเกินกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างมาก จะเห็นได้ชัดว่าเวลาส่วนใหญ่ของนักเรียนนักศึกษามุดไปกับการเรียนภาคปฏิบัติ ไม่มีเวลาเหลือเพียงพอ

สำหรับวิชาสามัญ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป นอกจากนี้ นักเรียนนักศึกษาที่ต้องออกไปแสดง มักจะขาดเรียนวิชาสามัญ ทำงานส่งไม่ทัน และถ้าไปแสดง ช่วงกลางคืน จะพักผ่อนไม่เพียงพอ ร่างกายอ่อนล้า มักเป็นผลเสียต่อการเรียน ส่วนนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีโอกาสออกไปแสดงก็ได้รับผลกระทบไปด้วย เพราะครูผู้สอนต้องไปปฏิบัติราชการ ในงานแสดงต่าง ๆ เช่นกัน จึงจำเป็นต้องดสอน ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป จึงควร คำนึงถึงสัดส่วนจำนวนชั่วโมงเรียนสายสามัญกับสายวิชาชีพให้เหมาะสมกว่านี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทาง
2. ควรมีการวิจัยเพื่อสังเคราะห์รายงานการประเมินคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดพอสมควร อันเนื่องจากหลายสาเหตุ อาทิ ฐานข้อมูลของสถานศึกษาแต่ละแห่งไม่เป็นระบบ ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และลักษณะรายงานแต่ละมาตรฐานรวมทั้ง ฐานคิดในการประเมินมีความแตกต่างกันอยู่ด้วย

เอกสารอ้างอิง

อาวรุท เงินชุกกลิ่น และคณะ. (2550). การสังเคราะห์รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), อัดสำเนา.